

Nr 259.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående befrielse från återbetalning av vissa för kronan tillhöriga fastigheter erlagda kommunalutskylder m. m.; given Stockholms slott den 19 mars 1930.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Adolf Dahl.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 19 mars 1930.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, LUNDAVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Efter gemensam beredning med chefen för försvarsdepartementet anför chefen för finansdepartementet, statsrådet Dahl:

*Till försvars-
verket hörande
byggnaders
ställning i
beskattnings-
hänseende.*

Enligt den ursprungliga lydelsen av 5 § förordningen den 28 oktober 1910 angående bevilning av fast egendom samt av inkomst var staten helt frikallad från erläggande av fastighetsbevilning.

I samband med de vid 1920 års riksdag beslutade ändringarna i bevilningsförordningen, kungjorda genom förordning den 19 november 1920 (nr 759), infördes i princip bevilningsplikt för staten tillhöriga fastigheter med vissa i förordningen närmare angivna undantag. Befrielse från skatteplikt stadgades, bland annat, för staten tillhöriga, för försvarsändamål avsedda fastigheter, i den mån de för sådant ändamål nyttjades.

Dessa bestämmelser tillämpades vid 1921 och följande årens taxeringar av taxeringsnämnderna inom åtskilliga kommuner sålunda, att staten tillhöriga byggnader, i vilka för arméns och marinens befattningshavare avsedda tjänstebostäder voro inrymda, uppfördes i taxeringslängderna över fast egendom, för vilken bevilning erlättes. Vederbörande prövningsnämnder gjorde härutinnan icke någon ändring.

Efter besvär från kronans sida har kammarrätten med ändring av prövningsnämndernas beslut funnit dylika byggnader böra upptagas i taxeringslängderna över sådan staten med flera tillhörig fast egendom, för vilken bevilning icke erlättes. I de fall, där kammarrättens utslag överklagats, har regeringsrätten — tidigast genom utslag meddelade i slutet av år 1927 — i nu förevarande hänseende intagit samma ståndpunkt som kammarrätten. Härigenom har för kommunerna uppkommit skyldighet att till kronan återbetala de på grund av de felaktiga taxeringarna uppburna skattebeloppen.

I det förslag till kommunalskattelag, som genom proposition nr 102 förelades 1927 års riksdag, hade någon ändring i nu ifrågakvarande del icke

gjorts i själva lagtexten, men i anvisningarna till 5 § kommunalskattelagen uttalades, att kasernbyggnader skulle anses vara avsedda för försvarsändamål även i den mån i dem vore inrymda bostadslägenheter för andra än manskap; däremot skulle andra byggnader, som i huvudsak nyttjades till tjänstebostäder och uthyrningsbostäder, ej anses vara avsedda för försvarsändamål.

Vid framläggande av 1928 års kommunalskatteförslag — då alltså regeringsrättens första utslag i mål rörande taxering av byggnad, som nyttjades till tjänstebostäder för militära befattningshavare, förelåg — förklarade departementschefen, att han ansett sig böra till förnyad undersökning upptaga frågan, i vilken utsträckning för försvarsändamål avsedda fastigheter borde frikallas från skatteplikt. Härom anförde departementschefen bland annat följande:

»Givet är, att egentliga kasernbyggnader böra vara undantagna från skatteplikt, och synes detta böra gälla även om i kasernbyggnad skulle vara inrymda bostäder för andra än manskap. Någon uppdelning av en kasern uti en skattefri och en skattepliktig del synes nämligen icke böra komma i fråga. Detsamma synes böra gälla vaktstugor. I övrigt torde man vid uppställandet av regler om vilka arméns och marinens tjänstebostäder som böra undantagas från skatteplikt böra utgå från att i allmänhet de byggnader, där militära befattningshavare hava sina stadigvarande bostäder, böra vara skattepliktiga; de anställda kunde lika väl vara bosatta i enskilda tillhöriga bostäder, därest dylika funnes i närheten. Är det däremot fråga om bostäder åt sådana befattningshavare, som endast tillfälligtvis vistas på platsen, såsom bostäder för elever vid en militär skola, bostäder för inkvartering vid ett skjutfält eller dylikt, få bostadsbyggnaderna anses direkt tjäna ett försvarsändamål, och är då skattefrihet befogad i den mån byggnaderna användas för dylika bostäder. För bostadsbyggnader vid militära sjukhus torde för enhetlighetens skull böra gälla samma bestämmelser som i fråga om civila sjukhus, och blir på grund härav en dylik byggnad undantagen från skatteplikt, därest den kan anses såsom en oskiljaktig del av sjukhusanläggningen.»

Såväl lagtexten som anvisningarna innehöllo enligt förslaget enahanda bestämmelser som 1927 års förslag; dock hade i anvisningarna vaktstugor uttryckligen likställts med kasernbyggnader.

Förslaget blev i nu avsedda delar utan ändring av riksdagen godkänt.

Från och med ingången av år 1929 äro följaktligen andra försvarsväsendets tjänstebostäder än sådana, som äro inrymda i kasernbyggnader och vaktstugor, i allmänhet underkastade skatteplikt till kommunal fastighetsskatt.

I två vid 1928 års riksdag väckta, likalydande motioner, hemställdes, att riksdagen ville för sin del medgiva, att Bodens stad befriades från återbetalning till kronan av de för statens vissa fastigheter i Boden erlagda, genom Kungl. Maj:ts utslag till återbetalning förfallna skatter för åren 1922 och 1923, utgörande tillsammans 19,147 kronor 42 öre jämte ränta. Till stöd för denna hemställan anfördes bland annat följande.

Vid 1922 års allmänna fastighetstaxering hade de statens byggnader inom garnisonen i Boden, som mot vederlag upplåtits till bostäder, uppförts så-

Riksdagens skrivelse den 5 juni 1928 angående befrielse för Boden från återbetalningsskyldighet beträffande vissa av staten erlagda utskylder.

som skattepliktiga. Efter anförda besvär hade vederbörande prövningsnämnd fastställt taxeringen men kammarrätten ogillat densamma. Sedan staden anfört besvär över kammarrättens utslag, hade regeringsrätten genom utslag den 15 november 1927 icke funnit skäl göra ändring i kammarrättens utslag i de delar, varom nu vore fråga. Detta hade för Boden medfört skyldighet att återbära för åren 1922 och 1923 uppburna skatter med 19,147 kronor 42 öre jämte ränta härå, beräknad till sammanlagt 3,756 kronor 14 öre. Dessutom kunde återbetalningsskyldighet beräknas bliva staden ålagd för skatter, uppburna för åren 1924—1927 jämte ränta med sammanlagt 50,219 kronor. Förutom det till synes rättvisa i en beskattning av ifrågavarande fastigheter, som dock nyttjades så, att de torde väl förränta sig, vore det synnerligast på grund av de ekonomiska svårigheter, varmed Boden hade att dragas, en nödvändighet, att befrielse beviljades staden från återbetalning av de kommunalskatter, staten på grund av taxeringen erlagt.

Med anledning av motionerna anförde riksdagen efter förslag av statsutskottet i skrivelse den 5 juni 1928, nr 371, följande:

»Det synes riksdagen, som om vissa billighetsskäl tala för att Bodens stad befrias från den återbetalningsskyldighet, som i motionerna avses. Då riksdagen emellertid icke kunnat överblicka de konsekvenser, som ett bifall till motionerna skulle medföra, har riksdagen ansett bemyndigande böra lämnas Eders Kungl. Maj:t att efter förutgången prövning medgiva befrielse från den i motionen avsedda återbetalningsskyldigheten, därest Eders Kungl. Maj:t så finner skäligt.»

I enlighet härmed bemyndigade riksdagen Kungl. Maj:t att, därest Kungl. Maj:t efter förutgången prövning skulle finna skäl föreligga för befrielse för Bodens stad från återbetalning till kronan av de för statens vissa fastigheter i Boden erlagda, genom Kungl. Maj:ts utslag till återbetalning förfallna skatter för åren 1922 och 1923, utgörande tillsammans 19,147 kronor 42 öre jämte ränta, medgiva sådan befrielse.

*Utlåtanden av
arméförvalt-
ningens forti-
fikations-
departement
och marin-
förvaltningen.*

I anledning av riksdagens skrivelse hava infortrade utlåtanden avgivits av arméförvaltningens fortifikationsdepartement den 6 februari 1929 och av marinförvaltningen den 13 februari 1930.

För utrönande av de konsekvenser, som ett bifall till den beträffande Boden gjorda framställningen kunde beräknas medföra, har fortifikationsdepartementet anmodat arméns vederbörande myndigheter, som hade fastigheter under sin omedelbara förvaltning, att till fortifikationsdepartementet inkomma med specificerade uppgifter å de skattebelopp, som vederbörande kommuner, landsting eller vägstyrelser på grund av Kungl. Maj:ts utslag i ärenden angående överföring från den bevillningspliktiga till den bevillningsfria taxeringslängden av sådana lantförsvaret tillhöriga fastigheter, vilka jämlikt 5 § b) bevillningsförordningen ansetts vara att hänföra till fastigheter, använda för försvarsändamål, blivit eller på grund av genom sålunda vunna prejudikat väntade utslag kunde bliva skyldiga att återbetala

till kronan eller ock återställt till kronan, efter av kronan anförda besvär, utan att avvakta slutligt beslut över besvären, och skulle därvid jämväl upplysas, i vad mån skyldigheten att återbetala nämnda skattebelopp fullgjorts eller ej.

Enligt de tablåer, som fortifikationsdepartementet låtit upprätta med ledning av de inkomna uppgifterna, utgör summan av de utskylder av ifrågasvarande art, som återbetalats eller kunna beräknas komma att återbetalas jämte å restituerade belopp erlagda räntor, tillhopa 238,504 kronor med följande fördelning:

Å kronodebetsedel uppförda utskylder:

ej återbetalda	kronor	39,068: 67	
återbetalda.....	»	<u>30,214: 55</u>	69,283: 22
Kommunalutskylder:			
ej återbetalda	»	140,646: 36	
återbetalda.....	»	<u>28,574: 42</u>	169,220: 78

Ett av fortifikationsdepartementet upprättat sammandrag torde få, i vad detsamma avser kommunalutskylder, såsom bilaga fogas vid statsrådsprotokollet.

De kommuner, som enligt den av fortifikationsdepartementet verkställda utredningen haft att återbära eller kunde förväntas bli pliktiga att återbetala de största skattebeloppen, voro Boden, Vaxholm, Karlsborg, Sollefteå stad samt Överluleå. De på envar av dessa kommuner fallande skattebeloppen framgå av följande sammanställning:

	Återbetalda		Ej återbetalda	
	kr.	ö.	kr.	ö.
Boden	—	—	70,835: 88	
Vaxholm	—	—	35,337: 38	
Karlsborg	16,791: 06		880: 35	
Sollefteå	—	—	8,820: 70	
Överluleå.....	—	—	7,480: 48	

Fortifikationsdepartementet har emellertid anmärkt, att samtliga belopp måste betraktas såsom approximativa; de i vederbörande myndigheters primäruppgifter upptagna beloppen syntes nämligen i särskilda fall omfatta jämväl annat än skatter för sådana bostadslägenheter, som mot ersättning upplåtits till militära befattningshavare. Någon detaljundersökning, som ej syntes kunna ske utan vidlyftig korrespondens med lokalmyndigheterna, hade departementet, då resultatet av utredningen i dess helhet på grund av förhållandenas natur i varje fall måste bliva approximativt, ansett sig ej böra igångsätta.

Vad särskilt beträffar det å Boden ankommande beloppet har fortifikationsdepartementet upplyst, att summan av de utskylder för åren 1922

och 1923, som staden vore pliktig att återbetala — vilken summa i de förut omförmälda motionerna till 1928 års riksdag uppgivits till 19,147 kronor 42 öre — enligt de från militärmyndigheterna inkomna uppgifterna utgjorde 18,763 kronor 50 öre.

I övrigt har fortifikationsdepartementet anfört följande:

»Vid bedömande av de konsekvenser beträffande arméförvaltningens förvaltningsområde, vartill ett beslut av Eders Kungl. Maj:t jämlikt riksdagens medgivande skulle böra leda, uppstår först frågan, huruvida någon skillnad bör ifrågakomma mellan de fall, då restitution redan verkstälts, och övriga fall. Departementet anser ej fog förefinnas för en dylik åtskillnad. Ej heller synes departementet ett efterskänkande böra inskränkas till att avse allenast de två år, som avses i motionerna, utan böra omfatta hela perioden 1921—1928.

Vidare uppställer sig den frågan, huruvida efterskänkande bör ske i samtliga här ifrågavarande fall eller någon inskränkning däri bör göras.

I sådant hänseende anser departementet för sin del, att ett efterskänkande bör inskränkas att omfatta allenast sådana fall, där efterskänkandet får anses vara av mera väsentlig betydelse för vederbörande. Beträffande bedömandet härav saknar departementet annat material, än vad som framgår av de inhämtade uppgifterna. Med ledning av dessa har departementet kommit till det resultat, att efterskänkande endast bör ifrågakomma till kommuner och att av sådana endast följande böra såsom en konsekvens av ett beslut om befrielse för Bodens stad i förevarande avseende komma i åtnjutande av motsvarande befrielse, nämligen: Karlsborg, Vaxholm, Sollefteå och Överluleå.

Därest ett efterskänkande i enlighet med föreliggande förslag överhuvudtaget skulle komma till stånd, synes departementet, att ett särskilt förslagsanslag bör ställas till förfogande för beredande av ersättning till lantförsvarets vederbörande anslag för samma anslag sålunda frångångna medel.»

Marinförvaltningen har meddelat bland annat följande:

»För tjänstebostäder vid stationen i Karlskrona har marinen vidkänts kommunalskatt på grund av taxeringar åren 1923—1928 till sammanlagt belopp av 4,576 kronor 99 öre. Besvär hava anförts men äro icke slutligen avgjorda.

På grund av 1922 års taxering utdebiterades för fastigheter i Marstrand ett skattebelopp, varav, sedan taxeringen efter besvär blivit ändrad, återbetalningsskyldighet för staden synes föreligga av cirka 180 kronor. Restitution har ännu ej ägt rum. Sedermera hava tjänstebostäderna i Marstrand icke åsatts bevillning.

Beträffande tjänstebostäder i Vaxholm har kommunalskatt påförts för åren 1921—1923 med tillhoppa 20,241 kronor 49 öre. Därefter har bevillning icke påförts för dessa bostäder. Restitution är sökt men ej verkställd.»

För egen del har marinförvaltningen uttalat att, om efterskänkande för kommunerna komme till stånd, ersättning borde beredas för de sjöförsvarets anslag sålunda frångångna medel.

Vissa av de kommuner, som i följd av utslag av kammarrätten eller regeringsrätten äro pliktiga att återbetala av staten för försvarsverket tillhörande tjänstebostäder erlagda utskylder, hava hos Kungl. Maj:t gjort framställning om efterskänkande av kronans rätt till restitution av utskylderna. Dylika framställningar föreligga från Vaxholm, Karlsborg, Sollefteå stad och Sollefteå socken.

Framställningar från kommuner.

Stadsfullmäktige i Vaxholm hava i en den 16 februari 1928 dagtecknad ansökning hemställt bland annat om befrielse från återbetalning av de kommunalutskylder, sammanlagt uppgående till 35,949 kronor 57 öre, som för åren 1921—1923 erlagts av de militära myndigheterna för tjänstebostäder i Vaxholm, jämte därå belöpande ränta.

Framställning från stadsfullmäktige i Vaxholm jämte däröver avgivna yttranden.

Till stöd för framställningen hava stadsfullmäktige framhållit, bland annat, att de militära myndigheterna under de senaste 20—25 åren undan för undan inköpt 32 byggnader, för vilka enskilda personer förut erlagt skatt. Dessa hus kunde sägas utan undantag av kronan uthyras. Det vore dessa hus jämte en del av kronan uppförda jämväl uthyrda bostadshus, som taxeringarna i huvudsak gällde.

Över framställningen hava infordrade yttranden avgivits av kammarrätten den 19 april och av statskontoret den 27 juli 1928.

Kammarrätten har funnit skäl ej föreligga att tillstyrka bifall till framställningen.

Statskontoret har erinrat om 1928 års riksdags uttalande rörande befrielse för Bodens från återbetalning av vissa utskylder samt vidare anført följande:

»Då riksdagen funnit billighetsskäl tala för att Bodens stad erhöle befrielse från återbetalningsskyldighet för ett skattebelopp av 19,147 kronor 42 öre jämte ränta, lärer i ännu högre grad billighetsskäl kunna åberopas för den av Vaxholms stad sökta befrielsen från återbetalningsskyldighet för ett belopp av 35,949 kronor 57 öre jämte ränta, då nämligen skatteunderlaget i Vaxholm under de senaste åren varit avsevärt lägre än det i Boden.

Även om alltså billighetsskäl torde kunna anföras för befrielse från återbetalningsskyldighet i sådana fall, varom nu är fråga, måste statskontoret dock finna det ur principiell synpunkt betänkligt och ägnat att för framtiden medföra ganska vittgående konsekvenser att medgiva befrielse allenast på de skäl, som åberopats i den föreliggande framställningen.»

I en den 2 augusti 1928 dagtecknad skrift hava kommunalfullmäktige i Karlsborg — under åberopande av riksdagens beslut beträffande Boden samt med förmålan, att kommunalfullmäktige ansåge samma skäl till befrielse från återbetalningsskyldighet förefinnas för Karlsborgs kommun som för Bodens stad — hemställt om medgivande, att ett belopp av 22,312 kronor 43 öre, utgörande av kommunen till kronan restituerade utskylder för vissa kronan tillhöriga bostadshus jämte ränta, måtte få till kommunen återbetalas.

Övriga framställningar.

Från Sollefteå stad föreligga två framställningar i ämnet, den 15 mars och den 17 december 1929, avseende befrielse från återbetalning av kommunalutskylder till ett sammanlagt belopp av 9,580 kronor 40 öre jämte ränta.

Sollefteå sockens kommunalnämnd har i en den 1 maj 1929 dagtecknad ansökning hemställt om befrielse för socknen från skyldighet att återbära de skattebelopp om sammanlagt 768 kronor 38 öre, vilka socknen på grund av Kungl. Maj:ts två särskilda utslag den 15 februari 1929 vore pliktig att återbetala. Ifrågavarande belopp avsåge utskylder erlagda för underofficersbostäder vid Norrlands trängkår.

Utlåtande
av stats-
kontoret den
8 mars 1930.

Över den av arméförvaltningens fortifikationsdepartement och marinförvaltningen förebragta utredningen ävensom de i ämnet föreliggande särskilda framställningarna har statskontoret den 8 mars 1930 avgivit infordrat utlåtande och därvid i huvudsak anført följande:

»Statskontoret vill till en början erinra om, att statskontoret den 27 juli 1928 avgivit utlåtande över en av stadsfullmäktige i Vaxholm gjord framställning om befrielse från återbetalningsskyldighet för vissa skattebelopp. Därvid framhöll ämbetsverket — under erinran om vad riksdagen anført i sin skrivelse den 5 juni 1928 (nr 371) i anledning av väckta motioner om befrielse för Bodens stad från viss återbetalningsskyldighet till kronan — att, även om billighetsskäl syntes kunna anföras för befrielse från återbetalningsskyldighet i sådana fall, varom här vore fråga, statskontoret dock funne det ur principiell synpunkt betänkligt och ägnat att för framtiden medföra ganska vittgående konsekvenser att medgiva befrielse allenast på de skäl, som åberopats i den av Vaxholms stadsfullmäktige gjorda framställningen. Förutom framställningarna rörande städerna Boden och Vaxholm föreligga nu framställningar i enahanda syfte jämväl från Karlsborgs kommun samt Sollefteå stads- och landskommuner. De skäl, som allmänt åberopats till stöd för de gjorda framställningarna, hava — liksom i de tidigare framställningarna — varit den ogynnsamma situation i ekonomiskt hänseende, vari ifrågavarande kommuner befinna sig i anledning av de för dem särskilt kännbara verkningarna av de vidtagna inskränkningarna ifråga om försvarsväsendet.

Utdebiteringen för primärkommunala ändamål inom ifrågavarande samhällen har under år 1929 enligt 'Årsbok för Sveriges kommuner' utgjort:

i Boden	kronor 10: 90
i Vaxholm	» 8: 35
i Sollefteå stad	» 8: —
i Karlsborg	» 4: 80
i Sollefteå landskommun	» 7: 75

Utdebiteringssiffrorna för Karlsborg och Sollefteå landskommun äro icke direkt jämförbara med de övriga, enär utdebiteringen i städerna även avser kostnaderna för vägväsendet.

Av ifrågavarande uppgifter framgår emellertid, att skattetungan i Bodens stad är större än i de övriga samhällena. Av särskild vikt är

jämväl den omständigheten, att det belopp, för vilket befrielse från återbetalningsskyldighet ifrågasatts, för Vaxholms stads vidkommande är proportionsvis större än för de övriga samhällena, samt att följaktligen verkningarna av en återbetalning för detta samhälle torde bli ganska kännbara.

Vad själva sakfrågan beträffar måste statskontoret allt fortfarande finna det vara ur principiell synpunkt betänkligt, om medgivande lämnas till befrielse från ifrågavarande återbetalningsskyldighet. Uppmärksamhet måste nämligen ägnas den omständigheten, att, därest befrielse lämnas nu ifrågavarande kommuner i anledning av felaktiga taxeringar av vissa försvarsväsendet tillhörande fastigheter, även i andra fall framställningar av liknande art, jämväl avseende felaktiga taxeringar, torde kunna förväntas och visa sig vara lika behjärtansvärda. Även andra samhällen, där staten bedriver omfattande verksamhet särskilt genom sina affärsdrivande verk, torde för övrigt vid åtskilliga tillfällen hava haft att vidkännas avsevärda restitutioner av skatt till kronan, och i framtiden synes det icke uteslutet, att liknande förhållanden komma att föreligga. Statskontoret vill sålunda erinra om de ännu icke avgjorda besvärsmålen rörande statens taxeringar till beskattning för royalty från vissa gruvbolag, vilka taxeringar redan föranlett utbetalning till vissa norrländska kommuner av belopp, som äro avsevärt större än dem, varom här är fråga. Därest emellertid de billighetsskäl, som av riksdagen anförts för befrielse från återbetalningsskyldighet för Bodens stad, skulle anses böra föranleda motsvarande befrielse även för andra samhällen, läser det enligt statskontorets mening böra tagas under övervägande, huruvida befrielsen bör omfatta hela det skattebelopp, som författningens enligt skall restitueras, eller inskränkas till att avse allenast en del av nämnda skattebelopp, exempelvis hälften. En utjämning av de ekonomiska verkningarna skulle i varje fall härigenom åstadkommas.

Enligt statskontorets mening bör befrielse knappast ifrågakomma för andra utskylder än dem, som erlagts till primärkommuner, och tillräcklig anledning att för endast vissa av ovan angivna kommuner lämna sådan befrielse läser knappast föreligga. Befrielsen synes statskontoret ej heller böra knytas vid den omständigheten, att vederbörande kommuner underlåtit att fullgöra den dem ådömda återbetalningsskyldigheten. Därest restitution redan skett, torde kommunen i allt fall böra få fördel av ett eventuellt medgivande. Ett motsatt tillvägagångssätt läser för framtiden kunna medföra betydande olägenheter för staten och dessutom vara i hög grad obilligt.

Eventuellt medgivande av befrielse från återbetalningsskyldighet efter de grunder, Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt föreslå, torde med hänsyn till innehållet i det av 1928 års riksdag lämnade bemyndigandet böra av riksdagen inhämtas.

Såvitt statskontoret kan finna, föreligger icke tillräcklig anledning att, på sätt arméförvaltningens fortifikationsdepartement och marinförvaltningen föreslagit, genom särskilt anslag bereda ersättning för de belopp, som vid olika tidpunkter för utskyldernas gäldande utbetalts från vederbörliga anslag till försvarsväsendet.

Slutligen tillåter sig statskontoret omnämna, att, ehuru någon ansökning icke synes föreligga från Överluleå kommun, skäl tala för att, i den händelse befrielse medgives andra kommuner, även nämnda kommun, där uttaxeringen år 1929 uppgick till 12 kronor 65 öre till primärkommunala ändamål, erhåller samma förmån.»

Vad angår de av marinförvaltningen lämnade uppgifterna rörande vissa till städerna Karlskrona och Marstrand erlagda skattebelopp, hava dessa synts statskontoret icke vara tillräckliga för att statskontoret skulle på grund härav kunna yttra sig i ärendet i vad anginge sagda städer.

*Motion vid
1929 års
riksdag.*

Såsom statskontoret framhållit, föreligger icke beträffande Överluleå kommun någon ansökning om efterskänkande av den kommunen åvilande återbetalningsskyldigheten. Jag vill emellertid här nämna, att vid 1929 års riksdag i en inom andra kammaren väckt motion förslag framställdes om befrielse för Överluleå kommun från återbetalning av de för åren 1922—1928 erlagda utskylderna för vissa försvarsväsendets fastigheter till ett sammanlagt belopp av 9,547 kronor 13 öre jämte ränta. Under hänvisning bland annat till den utredning, som enligt vad utskottet inhämtat föranstaltats med anledning av 1928 års riksdags beslut rörande Boden, avstyrktes motionen av statsutskottet och föranledde icke någon riksdagens åtgärd.

*Departements-
chefen.*

De bestämmelser angående beskattning av staten tillhöriga, för försvarsändamål avsedda fastigheter, som infördes år 1920, gävo, såsom av den föregående redogörelsen framgår, anledning till olika tolkningar beträffande byggnader, använda såsom tjänstebostäder för militära befattningshavare. Under det att beskattningsnämnderna i åtskilliga fall upptagit dylika byggnader bland skattepliktiga fastigheter, hava kamrarrätten och regeringsrätten ansett desamma vara undantagna från skatteplikt. Vederbörande kommuner hava härigenom blivit skyldiga att till staten återbära de för ifrågavarande byggnader av staten erlagda utskylderna. För vissa kommuners del omfattar återbetalningsskyldigheten sammanlagt ganska betydande skattebelopp. Fråga har nu uppstått om befrielse för kommunerna från återbetalningsskyldigheten.

Statskontoret har ur principiella synpunkter anfört betänkligheter mot en dylik befrielse. För egen del finner jag dessa betänkligheter ingalunda sakna grund. Emellertid torde det ej kunna förnekas, att i nu förevarande fall vissa särskilda förhållanden föreligga, som tala för ett efterskänkande av kronans fordringar. De bestämmelser, som beskattningsnämnderna haft att tillämpa, kunna knappast anses hava lämnat dessa myndigheter säker ledning för avgörande av frågan om statens skattskyldighet för byggnader av det slag, som här avses. Genom ändrad lagstiftning hava Kungl. Maj:t och riksdagen sedermera funnit statens skatteplikt med avseende å dylika byggnader böra uttryckligen fastslås. För vissa kommuner skulle det otvivelaktigt — med hänsyn såväl till restitutionsbeloppens storlek som kommunernas höga utdebitering — medföra betydande olägenheter att återbetala det sammanlagda skattebelopp, staten har att fordra. Under beaktande av dessa omstän-

digheter har riksdagen också i ett särskilt fall ansett sig böra bemyndiga Kungl. Maj:t att efter prövning av de föreliggande omständigheterna medgiva befrielse från återbetalning av de för vissa år erlagda utskylderna.

Under sådana förhållanden och sedan den av arméförvaltningens fortifikationsdepartement och marinförvaltningen förebragta utredningen nu gjort det möjligt att överblicka de ekonomiska konsekvenserna av ett efterskänkande av kronans ifrågavarande fordringar, finner jag mig, om ock med en viss tvekan, böra giva min anslutning till tanken att i föreliggande fall befria kommunerna från dem åvilande återbetalningsskyldighet. Jag anser emellertid, att härvidlag vissa begränsningar böra iakttagas.

Återbetalningsskyldighet torde sålunda böra eftergivnas allenast beträffande utskylder, som belöpa på sådana försvarsväsendets tjänstebostäder, vilka enligt numera gällande bestämmelser äro underkastade skatteplikt. Befrielse torde icke böra medgivas i fråga om andra utskylder än sådana, som erlagts till primärkommuner. Slutligen torde endast de kommuner, för vilka med hänsyn till storleken av utskyldsbeloppen eller till skattetryckets höjd en återbetalning skulle medföra verkliga olägenheter, böra komma i åtnjutande av befrielsen.

Tvekan kan råda, huruvida någon skillnad bör göras med avseende å skattebelopp, som redan blivit av kommun återbetalade, och övriga belopp. I överensstämmelse med den ståndpunkt, som i denna del intagits av såväl arméförvaltningens fortifikationsdepartement som statskontoret, är jag för min del av den uppfattningen, att någon sådan skillnad icke lämpligen bör göras. Där omständigheterna i övrigt äro sådana, att förutsättningar för befrielse från återbetalningsskyldighet anses föreligga, torde följaktligen redan erlagda belopp böra till kommunen återställas. Jag vill emellertid här framhålla att, såvitt de i ärendet tillgängliga uppgifterna utvisa, de redan restituerade skattebeloppen endast beträffande Karlsborgs socken synas vara av den storlek, att deras återbetalande till kommunen skäligen lärer ifrågakomma.

De siffror, som kunnat vinnas vid den av fortifikationsdepartementet och marinförvaltningen verkställda utredningen, äro, såsom förut framhållits, till stor del allenast approximativa. Vid sådant förhållande är det för närvarande icke möjligt att taga slutlig ställning till frågan, vilka kommuner böra erhålla befrielse. Den lämpligaste anordningen synes därför vara, att Kungl. Maj:t erhåller riksdagens bemyndigande att på framställning av vederbörande kommun efter prövning i varje särskilt fall medgiva befrielse.

Fortifikationsdepartementet och marinförvaltningen hava uttalat, att i händelse av ett efterskänkande av kronans fordringar ersättning bör beredas de anslag å fjärde huvudtiteln, från vilka utskylderna gäldats. I likhet med statskontoret finner jag tillräcklig anledning icke föreligga för vidtagande av en dylik åtgärd.

Beträffande de belopp, som icke blivit till staten återbetalade, erfordras under sådana förhållanden icke för den ifrågasatta befrielsens genomförande något anslag å riksstaten. Vad angår sådana belopp, som av vederbörande kommun till kronan restituerats, torde dessa, i den mån de anses böra återbetalas, lämpligen kunna gäldas av det extra förslagsanslag, som under sjunde huvudtiteln plägar uppföras till gäldande av staten åliggande kommunala och andra utskylder. Härtill torde riksdagens medgivande böra utverkas.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att på framställning av kommun efter prövning i varje särskilt fall i enlighet med de grunder, jag förut angivit, medgiva befrielse från återbetalning av de för vissa försvarsverket tillhörande fastigheter erlagda utskylder för åren 1921—1928 eller, där dylika utskylder blivit till staten återbetalade, bereda kommunen ersättning för vad kommunen sålunda utgivit;

dels ock medgiva, att de utgifter, som härav kunna föranledas, må bestridas från vederbörande förslagsanslag under sjunde huvudtiteln till staten åliggande kommunala och andra utskylder.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Einar Regnér.

Bilaga.**S a m m a n d r a g,**

upprättat av arméförvaltningens fortifikationsdepartement, över kommunalutskylder, som vissa kommuner blivit eller kunna väntas bli skyldiga återbetala till kronan för lantförsvaret tillhöriga fastigheter.

Beskattningsort	Tidsperiod	Kommunalutskylder	
		Ej återbetalda	Återbetalda
		kr. öre	kr. öre
Norra Kyrketorp	1922—24		430: 92
Våmb (Skaraborgs län)	1921—26	387: 79	
Vänernborg	1925—27	430: 52	
Skövde	1921—28	860: 88	2,711: 75
Bolum	1923		19: 23
Skarv	1923—28	504: 90	
Grinneröd	1924—27	76: 02	159: 64
Karlsborg	1921—27	880: 35	16,791: 06
Mölltorp	1923—27	50: —	172: 75
Gudhem	1922—27	5,709: 54	
Riseberga	1924		309: 08
Södra Sandby	1923	94: 71	
Snöstorp	1923		17:51
Kristianstad	1924—28	1,315: 42	
Visby	1928	172: 13	
Tingstäde	1928	17: 40	
Boge	1928	3: 80	
Eskilstuna	1926—27	80: —	
Solna	1921		595: 78
Sala	1927	210: 04	
Vasterfarnebo	1923—25		148: 65
Vaxholm	{ 1921—23, 1926—28	35,337: 38	
Värmdö	1921—22	87: 50	87: 50
Kolbäck			216: —
Linköping	1923	1,588: 42	
Bondkyrka	1927	72: 76	
Stockholm ...	1926		6,914: 55
Sollefteå landskommun	1923—27	1,294: 13	
Sollefteå stad	1922—27	8,820: 70	
Umeå	1927	520: 75	
Kopparbergs socken	1926—28	896: 26	
Stora Tuna	1926—27	375: 41	
Gävle	1923—28	2,543: 19	
Boden	1921—28	70,835: 88	
Överluleå	1922—28	7,480: 48	
Summa kronor		140,646: 36	28,574: 42